

ד. 1) "גמירי שתי סמיכות בציבור", מה הם שתי הסמיכות? ומהיכן גמירי להו? ומה דינה של הסמיכה בזבחי שלמי ציבור, ומנלן? 2) מה דינם של קרבנות היחיד בסמיכה (פרט), ומנלן?

ה. 1) מה דרשינן בסוגיין מדכתיב תלת "קרבנו" בשלמים? ומאיזה פרשה דשלמים דרשינן להנך דרשות? 2) מה דינו של יורש לענין סמיכה ולענין תמורה, ומדוע? 3) מה דינה של אשה בתמורה, ומנין? ומה הוי אמינא בלאו האי ילפותא ומדוע? 4) מה דינם של חרש שוטה וקטן בסמיכה, ומדוע? ומה דינו של בעל מום בסמיכה, ומדוע?

ו. 1) מה דינה של עולת ראייה בסמיכה ומנלן? והאם אפשר ללמוד ממנה דיני סמיכה אף לשאר הסמיכות, ומדוע? 2) האם יכול אדם לסמוך על קרבן חבירו, ומנלן? ומה הדין אם יעשנו שליח ומנלן? והאם באשתו ובעבדו הדין שונה, ומדוע? והאם אפשר ללמוד את דינן מהדרדי, ומדוע? 3) כיצד צריכה להיות הסמיכה? ועל איזה מקום צריכה להיות הסמיכה, ומנלן? ומה הדין היבא דלא סמך, ומנלן?

ז. 1) מה דינן של סמיכה ותנופה בשותפין, ומדוע? 2) כיצד היתה סדר הקטרתו של הכהן הגדול? ומה רצו להוכיח מינה, והאם הוא מוכח? 3) כיצד סדר לישתן ואפייתן של לחם הפנים ושתי הלחם, ומנלן? 4) מנין שלחם הפנים ניתן בדפוס? וכמה דפוסין היו לצורך לחם הפנים, ואמאי הוצרכו לכולם, והאם דפוסין אלו היו כלי שרת? וכיצד היה שימושן של הדפוס?

ח. (1) מה היתה צורתו של לחם הפנים, ומדוע נעשה באופן זה? (2) היכן היו עומדים הסניפים, ומדוע? ולצורך מה נעשו? וכיצד היה מראהם, ומדוע? (3) היכן היו עומדים הקנים, ולצורך מה נעשו?

ט. (1) מה היתה צורתה של הרפוס שבתנור המשמש לאפיית הלחם, ומדוע נעשה באופן זה? (2) האם לחם פנים נפסל במסעות (פרט), ומדוע? וכיצד הדין בשאר הקדשים? (3) מה הוכיח אביי וכיצד הוכיח בענין זמן סילוק המסעות? והאם יש להוכיח דבר זה מן המקרא, ומדוע? (4) האם בשעת מסע המחנות נהג דין שילוח טמאים, ומדוע?

י. (1) היכן היתה לישתן עריכתן ואפייתן של שתי הלחם ולחם הפנים? ומה הוכיחו וכיצד הוכיחו מהאי דינא? (2) מה סבר תנא דמתניתין בענין אפייתן של שתי הלחם ולחם הפנים בשבת, ומדוע? (3) כיצד מסקינן בפירושא דהקרא "והוא דרך חל ואף כי היום יקדש בקלי" ומה ההכרח לפרש הכי?

יא. (1) האם לישתן עריכתן ואפייתן של חביתי כהן גדול גם היתה במקום לישתן עריכתן ואפייתן של שתי הלחם ולחם הפנים, ומדוע? וכיצד הדין בשאר המנחות, ומדוע? (2) היכן היה מקומם של בזיכי הלבונה, ומניין? ומי קידש ללבונה, הבזיכין או השולחן? (3) מה היה גובהן המדויק של מערכות לחם הפנים, ומדוע?

יב. 1) כמה היה רוחבה של מסגרת השולחן, והיכן וכיצד היתה נתונה? והאם היא הכשר כלי או חלק מגוף הכלי? 2) האם השולחן היה מקבל טומאה, מנלך ומדוע? 3) מה חשיב "טבלא המתהפכת", ומה דינה לענין טומאה (פרט)? והאם אפשר ללמוד ממנה לשאר פשוטי כלי עץ? 4) כלים המצופים, האם אזלינן בתר ציפויין לענין טומאה (פרט), ומדוע?

יג. 1) "המזבח עץ שלוש אמות גבה וארכו שתים אמות ומקצעותיו לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'", מה פירושו של מקרא זה? והאם אפשר ללמוד ממנו אף לענין טומאה וטהרת המזבח? 2) מה הם "קירותיו" "קשותיו" "כפותיו" "מנקיותיו", ומדוע נקראו הכי? 3) אימתי היו שומטין ומסדרין את הקנים, ומדוע?

יד. 1) אלו דברים נמדדו באמות של חמשה טפחים, ואלו דברים נמדדו באמות של ששה טפחים, ומהיכן ילפינן להו? 2) "ואם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה אחת כשירה", באמה בת כמה טפחים איירי הכא? ומדוע כשירה? 3) מה הוא "וחיק האמה" "ואמה רוחב" שנאמרו בקרא דיחזקאל גבי מדת המזבח, ומדוע נכתבו באופן זה?

בהצלחה!

תשובות למבחן מנחות צא צו

א. (1) מדכתיב "או זבח" ילפינן לרבות נמי תודה לנסכים, דבלאו האי קרא הוי אמינא דכיון דיש לה לחם אינה טעונה נסכים, ואף דגם בנוזר איכא לחם ואפילו הכי טעון נסכים, מכל מקום הוי אמינא דשאני תודה דיש בה ד' מיני לחם. ומדכתיב "או בנדבה", לר' יאשיה אתי לחלק דלא נימא דאינו חייב בנסכים אלא אם יביא גם נדר וגם נדבה. ולר' יונתן אתי למימר דאם הביא גם נדר וגם נדבה לא סגי ליה בנסכים לחדא אלא טעון נסכים לכל אחד. ומדכתיב "או במועדיכם" ילפינן למימר דאף אם הביא עולה ושלמים בנדר חייב שתי נסכים ולא אמרינן דשם נדר חד הוא. ומדכתיב "או מן הצאן" לר' יונתן אתי לחלק או בקר או צאן, דבלאו האי קרא הוי אמינא דכיון דכתיב "ומן הצאן" בעינן להתנדב דווקא לתרווייהו. ולר' יאשיה דהאי קרא אתי למעט מנחה, דרשינן מהאי או למימר דאף בהקדישן בבת אחת בעינן שתי נסכים.

(2) מסקינן דאתי לוולדות קדשים ולתמורת קדשים דאף הם טעונים נסכים, וכן לעולות הבאות מן המותרות ואשם הניתק לרעיה דאם נשחט קרב עולה. ובסוגיין מבואר דאתי אף לזבחים שנובחו שלא לשמן. אמנם כתבו התוס' דבכדי נסבה, דיש ללומדם מהא דאמרה תורה דאם נעשה שלא לשמה הוי נדבה, ונדבה הא טעונה נסכים. וליכא למימר דאתי לכעין הפרט דאינו בא על חטא, ואתי לרבות בכור מעשר ופסח, דהא כתיב "עולה" למעטן. וכן ליכא למימר דאתי שאר הנידורים והנידבים דהא הוי בכלל לפלא נדר, ולא חשיבי כעין הפרט.

ב. (1) קרבנותיו טעונים נסכים, וילפינן לה מדכתיב "ויין למסך רביעית ההין תעשה על העולה או לזבח", דעולה היינו עולת מצורע, דליכא למימר דאתי לעולת יולדת, משום דכבר התרבתה בסיפא דקרא דכתיב "או לכבש". ולדעת רבא אף בלאו האי תירוצא איכא למימר דעדיף טפי לאוקמי במצורע דבעינן ליה לכל הנך הילפותות. ואו זבח אתי לחטאת ואשם, דליכא למימר דקאי אחטאת ואשם דנוזר, משום דבהו איכא ילפותא מאיל דווקא איל טעון נסכים ולא החטאת והאשם דידיה.

(2) גבי נוזר דאם נתן שערותיו תחת אחד מן הקרבנות יצא, ילפינן להו מחד קרא, משום דחטאתו ואשמו שווים דתרווייהו להכשיר. וכן לענין זמן אכילתם סגי בחד קרא. אמנם לענין מצורע לא ילפינן מהדדי, משום דחטאתו לכפר ואשמו להכשיר. אמנם לענין זמן אכילתן אף לענין מצורע ילפינן מהדדי, כיון דלא באים לשנות משאר חטאות ואשמות.

(3) פלגס הוא כבש שיצא משנתו אמנם לא השלים חודש בשנתו השניה. ומביא עליו נסכי איל. ולר' יוחנן בריה בפני עצמה היא, וילפינן לה מריבויא "דאו לאיל". ולבר פדא הוא ספק כבש ספק איל, ויש לו להביא נסכי איל ולהתנות דאם אינו איל, הרי יהיה השאר לנדבה, דכיון דמצינו בעלמא מדת נסכים באופן זה, שפיר יכול להקריבם. ולענין מנחות נסכיו, יש לו להביא בשתי כלים מנחת כבש ומנחת איל, ולהתנות דהשניה תהיה בנדבה, אבל אין לערבם משום דזו רכה חו עבה.

(4) לשור אתי למימר דאין נפקא מינה בין עגל לשור גדול. ולאיל אתי למימר דאין נפקא מינה בין איל בן שנתיים לאיל בן שלש. ולשה כבשים אתי למימר דאין חילוק בין נסכי כבשה לרחילה. ומדכתיב או בעיזים ילפינן דאין חילוק בין עז לשעיר.

ג. (1) "וְכִפֵּר אֶת מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ" היינו לפני ולפנים. "וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד" היינו היכל. "וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ" כמשמעו. "וְכִפֵּר" אלו עורות. ולרש"י האי קרא איירי בנכנס בטומאה. ולענין מזבח איירי בשימש בטומאה. והתוס' כתבו דאיירי לענין ההואות דיום הכיפורים. ומאי דכתיב "וְעַל הַפְּתִיחַ" הוא כמשמעו. "וְעַל כָּל עַם הַקְּהָל" היינו ישראל. "וְכִפֵּר" היינו לויים. ונחלקו רבי שמעון ורבי יהודה בביאורו, דלרבי יהודה אתי למימר דהושוו כולם בכפרת שעיר המשתלח על שאר עבירות. ולרבי שמעון השויו רק לענין דיש להם כפרה, אבל אין כפרתן בדבר אחד, דהכהנים מתכפרים בוידוי הפר, ולוויים וישראלים בוידוי שעיר המשתלח. והובא בסוגיין לבאר את פלוגתת רבי ישמעאל ורבי יהודה האם סמיכתו של שעיר המשתלח ממנין הנסמכין בציבור היא אי לאו, דאי נימא דאף הכהן מתכפר, הא שפיר חשיב כשאר סמיכות ויש למנותה. אבל אי נימא דאין הכהן מתכפר הרי אינה כשאר סמיכות ואין למנותה.

(2) לדעת רבי שמעון טעונים הם סמיכה על ידי הזקנים, וילפינן לה מדכתיב "וסמך ידו על ראש השעיר" לרבות שעירי עבודת כוכבים. ואינם טעונים סמיכה על ידי אהרון, דהא כתיב "וסמך ידו על ראש השעיר החי" ולא על שעירי עבודת כוכבים. ולדעת רבי יהודה אינם טעונים סמיכת הזקנים, דהא כתיב "וסמכו ידיהם על ראש הפר" ולא על ראש השעיר. וכתבו התוס', דבלאו ילפותא, הוי אמינא דטעון סמיכה דומיא דפר העלם דבר של ציבור, אי נמי משום דאיכא ריבויא דהשעיר. ועוד כתבו התוס', דלרבי שמעון דהזקנים סומכים, על כרחך דהוי כשאר הסמיכות, דהא מהאי טעמא רבי שמעון לא מנה לשעיר המשתלח, וצריך לומר דאף אי מביאים פר ושעיר לכל שבט, אפילו הכי הזקנים נחשבים בעלים משום דעל ידיהן נעשה החטא.

ד. (1) לדעת רבי יהודה הם סמיכת פר העלם דבר של ציבור, וסמיכת שעיר המשתלח. ונחלקו ב' הפירושים ברש"י האם ילפינן להו הלכה למשה מסיני. ואיכא אף אסמכתא מקרא. או דעיקר הדרשה היא מילפותא דאיכא מיעוט מדכתיב "הפר" דאין סמיכה על שעיר עבודת כוכבים, ומאי דאמרינן גמירי לסימנא בעלמא הוא. ולדעת רבי שמעון, אין למנות את שעיר המשתלח משום דאין סמיכתו על ידי בעלים, ולשיטתו אזיל דאין הכהנים מתכפרים בו. ויש למנות את שעיר עבודת כוכבים תחתיו. ולשיטתו אמרינן בגמ' דמאי דאמרינן "גמירי" היינו הלכה למשה מסיני ואתי למעט זבחי שלמי ציבור. וכתבו התוס', דאי נימא דלר' יהודה ליכא הלכה למשה מסיני, צריך לומר דממעט לזבחי שלמי ציבור מדכתיב "הפר".

(2) כולם טעונים סמיכה דהא מפרש בהו להדיא [מלבד אשם דלא מפורש להדיא אלא מהיקש לחטאת ילפינן לה בזבחים (יא)]. מלבד בכור מעשר ופסח, דלא כתיב בהו, וליכא למילף להו מקל וחומר משלמים, ואפילו דפסח חמיר דקאי בעמוד והבא, ובכור חמיר דקדושתו מרחם, ומעשר חמיר דמקדש אף את לפניו ולאחריו, אפילו הכי שלמים עדיפי דיש בהם תנופת חוה ושוק וטעונים נסכים. ואף מחטאת ואשם ליכא ללומדם, דמה לחטאת ואשם דהתרבו במתנות דמים.

ה. (1) דרשינן קרבנו ולא קרבן חבירו, קרבנו ולא קרבן גוי, קרבנו לרבות דכל השותפין סומכים. ולמאן דאמר דאין שותפין סומכין [היינו דרק אחד סומך, או דכלל אין סמיכה], אמרינן דחד קרבנו אתי למעט יורש מסמיכה. ומבואר ברש"י דילפינן לה מפרשת "אם כבש הוא מקריב" וכתבו התוס' דבתורת כהנים דרשו לה מפרשת "עז", ואף דלא כתיבי התם תלת קרבנו אלא תרי, מכל מקום וסמך ידו על ראשו הוי כדכתיב קרבנו.

(2) לדעת תנא דמתניתין יורש סומך ואף מימר. דיליף לסמיכה מתמורה דאיכא ביה ריבויא "דהמיר ימיר", ולדעת ר' יהודה אין יורש סומך ולא ממיר, דילפינן המרה מסמיכה דכי היכי דאינו סומך דהא כתיב "קרבנו" למעט קרבן אביו, כך גם אינו ממיר.

(3) אף אשה יכולה להמיר, ורבי יהודה יליף לה מדכתיב "המיר ימיר", ולרבנן דדרשו מינה לרבות יורש להמרה, דרשי לאשה מדכתיב "ואם". ואמרינן בסוגיין דאי לאו האי ילפותא הוי אמינא דכיון דכל הפרשה דברה בלשון זכר, אין האשה יכולה להמיר, וכתבו התוס' דלא דמי לכל התורה דאף אשה בכלל, דרק לענין עונש וכפרה הושוו אשה לאיש, אבל לענין תמורה דמצינו דחלוק עונשן דהא אין עונש בציבור, הוי אמינא דאף אשה אינה בכלל.

4) חרש שוטה וקטן לאו בני דעה ניהו ופשיטא דאינם ברי סמיכה. ולענין סומא אמרינן במתניתין דנמי אינו סומך. ולחד מאן דאמר ילפינן מוקני העדה דפר העלם דבר, דהם הא אינן סומים. ולחד מאן דאמר ילפינן לה מעולת ראייה דאיכא מיעוט דסומא. והקשו התוס', דאי ילפינן מעולת ראייה לכאורה הוא הדין סומא בעין אחת. ואי ילפינן מוקני העדה לכאורה כל בעל מום צריך לפסול.

1. 1) אף עולת ראייה טעונה סמיכה, דילפינן סמיכה אף לעולת חובה, מדכתיב "ויקרב את העולה ויעשה כמשפט" והיינו כמשפט עולת נדבה הטעונה סמיכה. ואיכא פלוגתא בגמ' האם כיוון דלא כתיבה בה סמיכה בגופיה, ליכא למילף מינה לשאר סמיכות למעט סומא. ואיכא מאן דאמר דשפיר ילפינן מינה, וכתבו התוס', דאף דבר הלמד בהיקש אינו חוזר ומלמד בגזירה שוה, הני מילי לעיקר הדין הנלמד בהיקש, אבל לדינים אחרים שפיר אפשר ללמוד.

2) אינו יכול לסמוך על קרבן חבירו, דהא כתיב "קרבתו" ולא קרבן חבירו. ואף אם יעשו שליח לא מהני, דהא כתיב ידו. וכן לא מהני על ידי אשתו ועבדו דהא כתיב עוד תרי מיעוטי דידו. ואמרינן בסוגיא דמעבד ליכא למילף לכולהו דשאני עבד דאינו בתורת סמיכה, אבל שליח דבר מצוה ושלוחו של אדם כמותו הוי אמינא דמהני. וכן משליח ליכא למילף לאשתו, משום דאיכא למימר דשאני אשתו דכגופו דמיא.

3) הסמיכה צריכה להיות בשתי ידיו, דהא כתיב "וסמך אהרון את שתי ידיו" וילפינן מהא בנין אב דכל היכא דכתיב ידו בסמיכה היינו שתי ידיו. וצריך לסמוך דווקא על ראשו, כדכתיב "ראש" למעט גבו וחזה וצדדין. ואין הסמיכה מעכבת הכפרה, דהא כתיב "כי הדם הוא בנפש יכפר", דסגי בכפרת הדם. אבל לא כיפר מצוה מן המובחר.

2. 1) סמיכה ישנה אף בשותפין, דהא מתרבי מדכתיב קרבנו לכל בעלי קרבן. [אמנם איכא מאן דאמר דאין סמיכה אף בשותפין, ולדבריו ליכא כלל חומר בסמיכה על תנופה]. אבל תנופה אינה בשותפין, משום דאיכא חציצה, ולחזור להניף נמי לא שייך דהא חד תנופה אמר רחמנא ולא תרי ותלת.

2) הכהן עולה בכבש, וכשמגיע לחצי הכבש היה הסגן מסייעו בעלייתו, וכשמגיע לראש המזבח, הכהן הראשון שזכה בפייס היה מגיש לו הראש והרגל, והכהן הגדול היה סומך עליו ומקטירו, וכן השני שזכה והשלישי. ורצו להוכיח מינה דאשכחן סמיכה אף בשוחטין ואמאי אמרינן דחומר בתנופה מבסמיכה לענין מחיים. ודחו, דמשום יוקרא דכהן גדול עבדו הכי, וליכא להוכיח מינה.

3) לחם הפנים נילוש אחת אחת, וילפינן לה מדכתיב "שני עשרונים יהיה החלה האחת", ומדכתיב "יהיה" ילפינן דאף שתי הלחם לישתן אחת אחת. אמנם לענין אפיתן יש חילוק, דבלחם הפנים נאפה שתיים שתיים, וילפינן לה מדכתיב "ושמת אותם" דתחילת שימתן דהיינו אפיתן בתנור יהיו שתיים שתיים. וכיון דכתיב "אותם" ולא כתיב "ושמתם", ילפינן דשתי הלחם אין אפיתן שתיים שתיים.

4) מדכתיב "ושמת" ולא כתיב "ונתת" שמעינן שנותנן בדפוס. ויש שלשה דפוסין, האחת שבה נערך, והשני שבו ניתן בתנור, וכתבו התוס' דיש להסתפק האם היה מודבק על הדפוס מבחוץ, או דהיה בתוך הדפוס. והשלישי שבו נותנה לאחר רדייתן מן התנור, ואינו יכול להשתמש בדפוס הראשון, משום דתפח על ידי האפיה. וכתבו התוס', דלמאי דאמרינן לקמן דקערותיו היינו הדפוסין, נראה דכלי שרת הן, דהא כלי התנור נמי נמשחו, אמנם כתבו, דיתכן דלא הוי בכלל כלי התנור, אי נמי דקערותיו נמשחו לא הוי הדפוסין אלא הקערות שהיו סודרין בהן הלחם על השולחנות שהיו באולם.

3. 1) לדעת רבי חנינא, היו הם כמין תיבה פרוצה, והיינו דיש לה שוליים ויש לה שני דפנות משני צדדין, והיינו טעמא דעבדו הכי, משום דלחם הפנים אורכו י' טפחים ורוחבו ה', וכיון דנותנן אורכן לרוחב השולחן הרי עורפות הם משני צידי השולחן לר' מאיר ד' טפחים ולר' יהודה ה' טפחים, ולכך היו כופלין העודף על השולחן עד שיראה כב' דפנות. ולרבי יוחנן היו הם כמין ספינה רוקדת שאין לה שוליים והתוס' הבינו ברש"י דאף בשני דפנותיה אין שוליים אלא מסתמיים הם בחוד, והתוס' כתבו דאף לר' יוחנן היו דפנות אלא דהיו יוצאות בשיפוע עד שמזדקפות. ואף לדבריו איכא מורשתא בראשיה כדי שיקבלו הקנים שהיו בין לחם ללחם.

2) לר' חנינא היו עומדים על הריצפה, משום דבשולחן גופיה אין להם מקום דהרי הלחם תופס כל שיטחו של השולחן. ולר' יוחנן היו עומדים על השולחן. ונעשו הם כדי לסמוך את הלחם, ולרש"י נעשו לסמוך את כל המערכת והיו בהם פיצולים לקבל ראשי הקנים. והתוס' כתבו דנעשה רק לסמוך הלחם התחתון. ולר' חנינא היו בצורה ישרה, לר' יוחנן היו בצורה עגולה כדי לקבל את דפנותיה של הלחם שנעשה כמים ספינה רוקדת.

3) היו עומדים בין לחם ללחם, ונעשו כדי שלא יתעפש הלחם.

4. 1) היה הוא ככוורת, וכתבו התוס' דהיינו מנוקב כדי שתשלוט בו האור, ולמאן דאמר כמין תיבה פרוצה, היתה היא כמין טבלא מרובעת, ולמאן דאמר כספינה רוקדת, רק פיה היה כטבלא מרובעת.

2) מסקינן, דלחם הפנים בעודו על השולחן קודם שהגיע זמנו להסתלק, אינו נפסל ביוצא, משום דנאמר "ולחם התמיד עליו יהיה". אבל בשעת סילוקו שפיר נפסל הוא ביוצא, דהא כתיב "כאשר יחנו כן יסעו", דכשם שיש פסול יוצא בחנייתו כן יש פסול יוצא בנסיעתו, ואף דכתיב "ונסע אוהל מועד" לאו דווקא הוא. ואמרינן בסוגיא דהוא הדין לשאר קדשי קדשים. וכתבו התוס', דהני מילי לענין קדשי קדשים דתליא בדין אוהל מועד, אבל קדשים קלים דאינם תלוים באוהל מועד, שפיר אמרינן ביה דאף בשעת המסע חשיבי בפנים ואינן נפסלים ביוצא.

3) אביי הוכיח דאם נעלה הענן בלילה היו נוסעים אף בלילה, ולרש"י הראיה היא מהא דאמרינן דבשעת סילוק המסעות קדשי קדשים נפסלו ביוצא, ואי אמרינן דאין סילוק מסעות בלילה, תיפוק ליה דמה שנשאר עד לבוקר כבר נפסל בלינה. והתוס' כתבו דהראיה היא מלחם הפנים, דאמרינן דבמסולק יש פסול יוצא, והרי בשבת לעולם לא יצאו משום הוצאה ומחמר, ואם נשאר הוא עד לבוקר דיום ראשון הרי כבר נפסל בלינה. ואין להוכיח דבר זה מן המקרא דכתיב "ללכת יומם ולילה" משום דאיכא למימר דאחרי שעקר ביום שפיר יש ללכת אף בלילה.

4) שילוח טמאי מת לא נהג, משום דמת הרי הותר במחנה לוי, וקדושת עזרה לא נהגה. ולענין שילוח זבין ומצורעין, תליא בפלוגתא ר' אליעזר ורבנן, דלרבי אליעזר התורה תלתה את איסור כניסת זבין ומצורעין למחנה באיסור כניסת טמא מת לעזרה, והיכא דאין נוהג שילוח טמא מת אף לא נוהג שילוח מצורעין. ולרבנן לא תליא הא בהא.

5. 1) לדעת תנא קמא, לישתן ועריכתן היתה אפילו בחוץ, אבל אפיתן בפנים. והוכיחו דסבר דכלי היבש לא נתקדשו, ומשום הכי יכול ללוש ולערוך בחוץ, ולרש"י הראיה היא מהא דאם נתקדש הרי יפסל ביוצא. והתוס' כתבו דליכא פסול יוצא, אלא דמיגניא מילתא להוציא. אבל התנור כן התקדש ולהכי יש לאפותן רק בפנים. ולדעת רבי יהודה כל מעשיהם בעזרה, ולדעת רבי שמעון כל מעשיהם יכולים להיות אפילו בחוץ, דהכי קיבל מרבתי. ו

2) תנא קמא דרישא סבר דאפייתן דוחה שבת, דכיון דתנור התקדש הא אם יאפה מערב שבת יפסל הוא בלינה. אמנם איכא תנא אחריני במתניתין דאמר דאין דוחות את השבת, וצריך לומר דפליג וסבר דאין תנור מקדש.

3) מסקינן דאמרו לרוד דאין לחם כי אם לחם הפנים דסולק היום מעל השולחן. ואמר להם דוד, דלא מיבעי דהאי לחם שסילקתם מותר באכילה ואין בו מעילה משום דכבר הותר לכהנים, והיינו דרך חול, אלא אפילו אם היום יקדש שרי, משום דהוא מסוכן. אבל אין לפרש דעל האפיה קאמר להו דהיה להם לאפות דרך חול, או דנהגו בו דרך חול, דהא מבואר להדיא בקרא דלאחר סילוק הלחם היה ולא בשעת האפיה.

יא. 1) מבואר במתניתין דחביתי כהן גדול כולי עלמא מודו דנעשו הכל בפנים. וכתב רש"י דדוקא מידת העשרון כיון דהיתה משמשת לכל אדם לא רצו לקדשה, ולהכי יכול לערוך וללוש בחוץ, אבל מדת חצי עשרון של חביתי כהן גדול דנעשה רק לצורך הכהן הגדול, שפיר נמשחה ומשום הכי יש ללוש ולערוך רק בפנים. והתוס' לעיל כתבו, דשאני מנחת חביתין דיש בה שמן, ומידת הלח הא נתקדשה, והיינו טעמא דאף שאר המנחות נעשות רק בפנים משום דמידת הלח נתקדשה, אבל שתי הלחם ולחם הפנים דאין בהם שמן, הוי רק מידת יבש ואין בהם אכתי קדושה.

2) לדעת תנא קמא היו נתונים על הלחם, דהא כתיב "על המערכת", אמנם היו משוקעות בתוך הלחם [ולמאן דאמר כמין ספינה רוקדת, היה עושה מקום באחת מדפנותיה]. ולדעת אבא שאול היה נותן בין שתי המערכות, והיינו דווקא אליבא דרבי מאיר דאמר דמידת השולחן היתה י"ב טפחים ויש רווח ב' טפחים בין המערכות. וברש"י מבואר דהבזיכין הם קידשו את הלבונה. אבל התוס' כתבו דמוכח מכמה דוכתי דהשולחן קידש ללבונה.

3) לדעת ר' יהודה דהלחם היה כפול ב' טפחים ומחצה, משום דהיה אורכו י' טפחים ורוחב השולחן היה רק ה' טפחים, גובה המערכות היה ט"ו טפחים ועוד משהו שאינו עולה לטפח משום הקנים שהיו נתונים בין לחם ללחם. ולדעת ר' מאיר דרוחב השולחן היה ו' טפחים, הלחם כפול רק ב' טפחים מכל צד, וגובהם היה י"ב טפחים ומשהו.

יב. 1) רוחבה היה טפח, ונחלקו בגמ' האם היתה נתונה על דף השולחן, אמנם לא היתה זקופה אלא משופעת, כדי שהלחם יעמוד על השולחן עצמו, דאם יעמוד על המסגרת, הלחם העליון יהיה מעל אויר השולחן המקדש. או דנימא דהמסגרת היתה תחת דף השולחן ומחוברת מרגל לרגל. ומבואר בסוכה, דלמאן דאמר מלמטה היתה, המסגרת הוי רק הכשר כלי ולא הכלי בעצמו.

2) השולחן היה מקבל טומאה, כדכתיב "השולחן הטהור" מכלל דאיכא טמא. והיינו טעמא דמקבל טומאה, משום דעשוי להטלטל מלא וריקן, דהרי היו מגביהים אותו עם לחמו להראותו לעולי רגלים.

3) טבלא המתהפכת היינו טבלת עץ דראויה לשימוש משני צידה, אבל אין לה בית קיבול. ולכולי עלמא מקבלת טומאה מדרבנן, ואמרינן דלמאן דאמר דמסגרת השולחן למטה היתה נתונה על כרחך דטבלא המתהפכת טמאה אף מדאורייתא כדחזינן משולחן. אבל אי נימא דמסגרתו למעלה היתה, הרי לשולחן היה בית קיבול וליכא להוכיח לטבלא המתהפכת. אמנם אי אפשר ללמוד ממנה לשאר פשוטי כלי עץ, משום דראויה לשימוש משני צידה, ועוד דהא משמשת את האדם ואת משמשי אדם.

4) אזלינן בתר הציפוי, דאם הוא מקבל טומאה, אף הכלי מקבל טומאה, ואם אינו מקבל טומאה, אף הכלי אינו מקבל טומאה, אלא אם כן שייר מקום הנחת כוסות, או לדעת רבי יהודה מקום הנחת חתיכות. ומסקינן דבין ציפוי עומד (עומד לעצמו, או ראוי לשימוש בפני עצמו), ובין ציפוי שאינו עומד, ואפילו לא חיפה את הלבזובין. אמנם נחלקו ריש לקיש ור' יוחנן בכלי אכסלגוס דחשובים האם בטלים הם או לאו. וכולי עלמא מודו דהשולחן אינו בטל לציפוי, משום דרחמנא קריא עץ.

יג. 1) האי מזבח היינו שולחן, ונקרא מזבח משום דמכפר על האדם בהכנסת אורחין. ואתי לאשמעינן דגובהו שלש אמות, וכתבו התוס' דשמא היינו גובההו של הסניפין. (ועיין מסורת הש"ס). ומקצעותיו לו היינו מרובע (ולכאורה הא כן קאי על המזבח), ומאי דכתיב "עץ" היינו למימרא דאף דמצופה הוא אינו בטל לציפוי אלא עץ הוא. וכתבו התוס' דחכמים ורבי אליעזר דנחלקו בחגיגה במזבח הזהב אם יש לו טומאה מחמת ציפוי, נחלקו האם כיון דאפקיה רחמנא לשולחן בלשון מזבח, יש ללמוד מהאי קרא אף למזבח או דכלל לא קאי על המזבח. ועוד כתבו, דכולי עלמא מודו דלא קאי על המזבח, וטעמיה דרבי אליעזר מקרא אחרינא.

2) קערותיו היינו הדפוסין, וכתב רש"י שנערך ונילוש ונאפה בהן. [ועיין תוס' לעיל דכתב דאיכא למימר דקאי על הקערות שהיו מניחים בו הלחם בנתינתו על השולחנות שהיו מפנים האולם]. וקשותיו היינו הסניפין, וכתב רש"י דהוא מלשון דמקשה את הלחם ומחוקו [ועוד פירש דאינו ממשמעות אלא מיתורא]. כפותיו היינו הבזיכין. מנקיותו אלו הקנים שמנקים את הלחם מעיפוש.

3) היו שומטין אותן מערב שבת ומניחים אותם על הריצפה לאורכו של שולחן, ולמוצאי שבת היו מסדרין את החדשים. ולרש"י היינו טעמא דלא עשו כן בשבת, משום דמיחזי כבונה וסותר. והתוס' כתבו, דהוא משום איסור טלטול דמצינו שבותין דנאסרו אף במקדש.

יד. 1) לדעת רבי מאיר הכל נמדד באמה בת ששה טפחים, מלבד מזבח הזהב הקרן הסובב והיסוד של מזבח החיצון, וילפינן לה מקרא דיחזקאל, דכתיב ביה גבי האמה בת חמשה טפחים דעשו בה את חיק האמה דהיינו היסוד, ורוחב אמה דהיינו הסובב, וגבולה אל שפתה דהיינו היסוד, וזה גב המזבח דהיינו מזבח הפנימי. ורבי יהודה סבר דכל הכלים היו באמה בת חמשה, וילפינן להו ממזבח הזהב, אבל אמת הבנין היתה בששה טפחים כמזבח החיצון דהיה בבנין.

2) למאי דמסקינן דהאי אמה בת חמשה טפחים דכתיב גבי סובב היינו רק בכניסת האמה, אבל אמה יסוד היינו בגובה, הרי גובהו של המזבח חמשים ושמונה טפחים, וחציו של מזבח היינו עשרים ותשע טפחים, ומקרנות המזבח עד הסובב הרי היו עשרים ושלושה טפחים, ועתה אף אם יעשנה לעולת העוף ששה טפחים תחת לרגליו, אכתי כשירה היא משום דנעשית למעלה מחוט הסיקרא.

3) וחיק האמה היינו היסוד, ואמה רוחב היינו הסובב. ושינה הקרא בלשונו ללמד, דאמת הסובב קאי על כניסת האמה, ואמת היסוד קאי אפילו על גובהה.